

ΚΕΝΤΡΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΤΣΙΜΙΣΚΗ & ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΤΗΛ ΓΩΝΙΑ ΤΗΛ: 270727-222594
ΑΡΤΑΚΗΣ 12 - Κ. ΤΟΥΜΠΑ ΤΗΛ: 919113-949422

www.syghrono.gr

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019 – ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

Ενδεικτικές Απαντήσεις

A.1. Ο δοκιμογράφος υπογραμμίζει τις αξίες της δημοκρατίας. Αρχικά, επισημαίνει πως απαραίτητη προϋπόθεση για την ύπαρξη ενεργών πολιτών είναι τα ιδανικά, ενώ μεγάλη σημασία αποδίδει και στις ιδεολογικές συγκρούσεις. Ως πρώτη καταγράφει τους θρησκευτικούς πολέμους που απειλούν την παγκόσμια ειρήνη, συνεχίζοντας με το ιδανικό της βίας και το συσχετίζει με τους κανόνες της δημοκρατίας που αποσκοπούν στην εξομάλυνση των κοινωνικών συγκρούσεων. Κατόπιν, αναφέρει το ιδανικό της βαθμιαίας κοινωνικής αλλαγής μέσω της ελεύθερης διακίνησης ιδεών και της μεταβολής του τρόπου ζωής. Τελευταία παραθέτει το ιδανικό της αδελφότητας το οποίο στο παρελθόν διαψεύστηκε από ιστορίες συγκρούσεων αδελφοκτόνων. Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι είναι αναγκαία η αναγνώριση της αδελφότητας ως κοινής μοίρας των ανθρώπων.

- B.1. A : Σωστό
B: Λάθος
Γ: Σωστό
Δ: Σωστό
E: Λάθος

B .2 α) Επίκληση στην αυθεντία

- Καρλ Πόπερ <<σύμφωνα με την οποία.....χωρίς αιματοχυσία>>
- Χέγκελ <<απέραντο σφαγείο>>

β) Πολλές φορές ο πομπός για να ενισχύσει την αξιοπιστία ενός επιχειρήματος επικαλείται κάποια αυθεντία, η οποία συμμερίζεται τη συγκεκριμένη θέση παραθέτοντας ανάλογα αποσπάσματα. Με τον τρόπο αυτό ο συγγραφέας δείχνει ότι κατέχει τη σχετική βιβλιογραφία και ότι βασίζεται σε αξιόπιστες πηγές. Ο συγγραφέας του αποσπάσματος, προσπαθώντας να επιχειρηματολογήσει για το ιδανικό της μη βίας επικαλείται τη διδαχή του φιλοσόφου Καρλ Πόπερ, σύμφωνα με την οποία μόνο μέσω της δημοκρατίας μπορούν να εξοβελίσουν (“ξεφορτωθούν”) οι

πολίτες τους κυβερνώντες. Επιπροσθέτως, για να επιχειρηματολογήσει για το ιδανικό της αδελφότητας επικαλείται αυτούσια την έκφραση <<απέραντο σφαγείο>> από το βιβλίο του Χέγκελ <<Φιλοσοφία της Ιστορίας>> με χρήση εισαγωγικών προς επίρρωση των θέσεών του.

- B.3.α. διδαχή=διδασκαλία, παραίνεση, κήρυγμα
χλευασμού=εμπαιγμού, κοροϊδίας, σκώματος, ειρωνείας
συμβίωσης=συνύπαρξης, συγκατοίκησης, συνοίκησης
αντιπολιτεύεται=αντιμάχεται, ανταγωνίζεται, αντιστρατεύεται
- B.3.β. <<.....Χέγκελ.....απέραντο σφαγείο>>= μεταφορική/ποιητική
<<.....η μικρή.....φωτίζει την πορεία μας>>= μεταφορική/ποιητική

Απόδοση σημασίας

<<απέραντο σφαγείο>>=πλήθος νεκρών,συνεχείς αιματοχυσίες
φωτίζει την πορεία μας=καθοδηγεί,κατευθύνει

- B.4.α. Παραδείγματα χρήσης υποτακτικού λόγου:
§ 2 “Οι τυπικοί κανόνες.....χρήση βίας”
§ 4 “Μόνο η δημοκρατία.....της εποχής μας”

Παραδείγματα προφορικότητας:

§ 1 Θέλετε να δοκιμάσουμε να τις απαριθμήσουμε;=χρήση α’ πληθυντικού προσώπου και ρητορικής ερώτησης

§ 2 Τα έχουμε καθημερινά μπροστά μας=καθημερινό λεξιλόγιο

B4.β. Στην 5η παράγραφο η παρένθεση χρησιμοποιείται για να επεξηγήσει ή να συμπληρώσει αυτό, στο οποίο γίνεται λόγος αμέσως πιο πριν (το ιδανικό της αδελφότητας).

B.4.γ. Η σύνταξη είναι ενεργητική (δίνεται έμφαση στο υποκείμενο, πρόσωπο που ενεργεί).

Στην παθητική η μετατροπή θα είναι ως εξής:

Η διαμόρφωση και η εξάπλωση ειρηνικών επαναστάσεων επιτρέπονται μόνο από τη δημοκρατία (έμφαση στην πράξη).

Γ1. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ζητείται άρθρο

Ενδεικτικός τίτλος: Ενεργός πολίτης και δημοκρατία.

Ενδεικτικός πρόλογος: Στη σημερινή εποχή πολλές αξίες πλήττονται, ανάμεσα στις οποίες και η δημοκρατία. Πολλές φορές παρατηρείται απολιτικοποίηση, αδιαφορία για τα κοινά και απαξίωση της πολιτικής και κοινωνικής ζωής. Στο πλαίσιο αυτό, αποτελεί επιτακτική ανάγκη ο πολίτης να είναι ενεργός, να ενημερώνεται και να διευρύνει τους ορίζοντές του, ώστε να επέρχεται πνευματική πρόοδος. Παράλληλα, το σχολείο, ως επίσημος εκπαιδευτικός φορέας, οφείλει να προάγει την κρίση και το στοχασμό των μαθητών.

1ο ζητούμενο : Ενέργειες πολίτη για δημοκρατία

- Συνειδητοποίηση της αξίας της δημοκρατίας
- Ενημέρωση και διασταύρωση πληροφοριών για την αποφυγή της παραπληροφόρησης
- Μελέτη με σκοπό την ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και αντίσταση σε κάθε μορφή βίας, φανατισμού.
- Ανάπτυξη κοινωνικής ευθύνης με τήρηση του συντάγματος, βοήθεια στον αδικούμενο, κοινωνική προσφορά.

- Άσκηση ελέγχου και πίεση στο πολιτικό σύστημα για φιλολαϊκή πολιτική, δικαιώματα, ελευθερίες.
- Ελεύθερη και αυτόβουλη υπακοή στους νόμους.
- Αγωνιστικότητα στη διεκδίκηση και προάσπιση των δικαιωμάτων του χωρίς ακρότητες
- Επίλυση των διαφορών με ανάπτυξη του διαλόγου, της συνεργασίας με σκοπό το κοινό καλό.
- Αντίσταση στα υλικά αγαθά ως μοναδικό σκοπό της ζωής.
- Γόνιμη αμφισβήτηση

2ο ζητούμενο: Δράσεις σχολείου για ενεργούς πολίτες

- Διαπαιδαγώγηση με βάση τις αρχές της ανεκτικότητας, του διαλόγου και της ισότητας
- Καλλιέργεια κριτικής ικανότητας με σκοπό τη δημιουργία γόνιμης αμφισβήτησης
- Ανθρωπιστική παιδεία με στόχο την άρση στερεοτύπων και προκαταλήψεων για τον <<άλλο>>
- Διδασκαλία παγκόσμιας ιστορίας, λογοτεχνίας και ξένων γλωσσών, ώστε να διατηρείται η επαφή με ξένους πολιτισμούς.
- Διαθεματικές ομαδικές εργασίες με συνεργασία μαθητών.
- Ανταλλαγές μαθητών και εκδρομές σε χώρες του εξωτερικού με στόχο τη γνωριμία διαφορετικού τρόπου ζωής.
- Διαπολιτισμική εκπαίδευση με νέα αναλυτικά προγράμματα.
- Μύηση στους κανόνες του σχολείου μαζί με ενίσχυση της αυτενέργειας του μαθητή.
- Ενεργός συμμετοχή των νέων σε μαθητικά συμβούλια με σκοπό την ανάληψη πρωτοβουλιών.
- Λειτουργία παιδαγωγού ως πρότυπου για τη μετάδοση ηθικών αξιών στους νέους.
- Αξιοποίηση ανθρώπων του πνεύματος, της επιστήμης, της κοινωνικής και πολιτικής ζωής με επισκέψεις τους και ομιλίες στο χώρο του σχολείου.
- Ημερίδα-εκδήλωση με θέμα τη δημοκρατία.
- Υγιής πολιτική αγωγή ως καθημερινό βίωμα σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος.

Ενδεικτικός επίλογος

Εύλογα, λοιπόν, συμπεραίνει κανείς πως η δημοκρατία αποτελεί πολύτιμο δικαίωμα του κάθε πολίτη, αλλά η διατήρησή της δεν είναι αυτονόητη. Στο πλαίσιο αυτό, ο ενεργός πολίτης οφείλει να αντιστέκεται σε κάθε μορφή χειραγώγησης και το σχολείο να διαφυλάττει το πολίτευμα αυτό με κάθε τρόπο. Έτσι, θα διασφαλιστεί η κοινωνική συνοχή.

Επιμέλεια Απαντήσεων: Βασιλειάδου Μ., Εσκιτζή Ρ., Μπάσιου Α., Πόπη Ξ., Σεβρής Κ., Χατζηνικολάου Ν.